

Polecenia podsumowujące

1. Scharakteryzuj etapy polityki Niemców względem Żydów w czasie II wojny światowej.
2. Omów postawy Polaków wobec Żydów podczas okupacji.
3. Przedstaw sytuację Romów i Sinti w czasie II wojny światowej.

Terminy określające zagładę europejskich Żydów w czasie II wojny światowej

- Holokaust – gr. „całopalenie”
- Szoah – hebr. „zagłada”

Dyskryminacja i stygmatyzacja Żydów oraz ich wykluczenie ze społeczeństwa

Stygmatyzacja i dyskryminacja – m.in. wprowadzenie obowiązkowego oznakowania, np. żółtą gwiazdą Dawida, oraz wykluczenie z życia publicznego i gospodarczego.

Powstanie gett – osobnych dzielnic w miastach i miasteczkach dla ludności żydowskiej, głównie na ziemiach polskich, później w innych częściach Europy Środkowo-Wschodniej.

Zagłada Żydów

Masowe mordy na Żydach popełnione przez Einsatzgruppen na wschodzie Europy, m.in. masakra w Babim Jarze (IX 1941).

Wykorzystywanie antagonizmów między ludnością lokalną a Żydami jako jeden z elementów prześladowań (pogromy we Lwowie i w Jedwabnem). Jesień 1941 – budowa pierwszych obozów zagłady.

I 1942 – konferencja w Wannsee – podjęcie decyzji o „ostatecznym rozwiązaniu”, uzgodnienie logistyki dotyczącej zagłady.

Tworzenie obozów zagłady z przyczyn logistycznych na terenie Polski. Główne obozy: Auschwitz-Birkenau, Treblinka, Bełżec, Sobibór, Chełmno nad Nerem. Czasowe wykorzystanie do zagłady obozu Majdanek.

Wywożenie Żydów z krajów Europy Zachodniej do niemieckich obozów zagłady w okupowanej Polsce.

IV–VI 1943 – powstanie w getcie warszawskim.

Liczba zgładzonych w Holokauście Żydów – ok. 6 mln.

Postawy Europejczyków wobec Holokaustu

Zróznicowane postawy ludzi wobec Holokaustu – od bohaterskiej pomocy ratującej życie do największej podłości doprowadzającej do śmierci.

Historia rodziny Anne Frank przykładem losu Żydów w Europie Zachodniej – otrzymanie pomocy, denuncjacja, deportacja, śmierć w obozie.

W niektórych krajach, jak Polska i Serbia, pomoc Żydom zagrożona karą śmierci.

Niesienie pomocy i ukrywanie Żydów, m.in. rodzina Ulmów z Markowej, Jan i Antonina Żabińscy z Warszawy, Irena Sendlerowa.

Zabiegi Kościoła katolickiego w okupowanej Polsce na rzecz ratowania Żydów, m.in. ukrywanie żydowskich dzieci w sierocińcach – działalność siostry Matyldy Getter.

Informowanie opinii światowej o zagładzie przez polskich dyplomatów, m.in. Jana Karskiego.

Pomoc polskich dyplomatów w ratowaniu Żydów, m.in. Aleksander Ładość ze współpracownikami.

Działalność Rady Pomocy Żydom Żegota.

Zagłada Romów i Sinti

Porajmos – zagłada Romów i Sinti.

Liczba ofiar niemożliwa do ustalenia – według szacunków śmierć poniosła połowa populacji Romów i Sinti z III Rzeszy i krajów okupowanych.

Polecane publikacje

D. Drywa, *Poselstwo RP w Bernie. Przemilczana historia*, Warszawa: MKiDN, 2020.

Strażnik. Marek Edelman opowiada, oprac. R. Assuntino, W. Goldkorn, przekł. I. Kania, Kraków: Znak, 2006.

A. Żbikowski, *Karski*, Warszawa: Świat Książki, 2014.

